

MOSZ: komoly problémák jöhetnek

– Rengeteg problémát látunk a földtörvényben, amelyek egészen biztosan negatív következményekkel járnak a későbbiekben – összegezte véleményét a Magyar Mezőgazdaságnak Máhr András. A Mezőgazdasági Szövetkezők és Termelők Szövetségének főtítkárhelyettese lapunknak kifejtette: A világ és az Európai Unió nagyobb része a centralizált mezőgazdaság felé indult, mert felismerték, hogy így hatékonyabb a termelés. A centralizált agráriumban használatos gépek egyébként környezetkímélőbbek is, mint a kisebb gazdaságok gyakran elavult eszközei.

Ezzel a trenddel teljes mértékben szembe megy a most életbe lépett földforgalmi törvény. A mai földterületek tulajdonjogilag gyakran 5-10 hektáros méretűek, ami eleve a hatékonyság rovására megy. Nincs lehetőség a növekedésre, aminek legfőbb oka a birtokméret-maximum, amelynek elvi alapja 1200 hektár. Ez az állattartás esetében 1800 hektárra növelhető, de a további birtokméret-növelés elvileg sem lehetséges. Ez különösen állattartás esetében jelent gondot a szereplőknek. A törvény ugyanis úgy rendelkezik, hogy az 1200 hektáros maximumot csak

akkor lehet túllépni, ha két-hektáronként legalább egy számosállatot tart a gazdálkodó, vagyis legalább hatszáz számosállat kell ahhoz, hogy valaki egyáltalán elmozdulhasson a növekedés irányába – mondta el Máhr András.

– Ez a szabály az állattartással foglalkozó gazdálkodó szereplőket választás elé állítja. Az állatállomány nagyobb részét ma gazdasági társaságok tartják: a tehénállomány több mint nyolcvan, a sertésállomány csaknem kilencven százalékát néhány száz szakosított telepen nevelik.

Hasonló a helyzet a baromfiágazatban is. A tulajdono-

sok, döntően társas vállalkozások, mindeddig több lábon álltak, állattartással és a hozzá kapcsolódó növénytermesztéssel egyaránt foglalkoztak. Ezeknek a társaságoknak most dönteniük kell, hogy hígtrágya elhelyezésére használják a korlátozottan használható földterületet vagy növénytermesztésre. Mindkét esetben nő a kiszolgáltatottságuk, ráadásul ezzel a földtörvény elveszi az ágazat szereplőitől a több lábon állás lehetőségét.

A főtítkárhelyettes szerint emiatt féltő, hogy az állatállomány csökkenésével jár az új szabályozás. – Egyelőre kér-

Ideiglenesen a NAK látja el a helyi földbizottsági feladatokat

Mivel végrehajtási rendelet hiányában május 1-jéig nem választották meg a helyi földbizottságok tagjait, a 2013. évi CCXII. törvény 103. §-a szerint a mezőgazdasági igazgatási szerv a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarának a föld elhelyezkedése alapján illetékes területi szervétől, a megyei elnökségektől kér állásfoglalást a földtulajdonjog megszerzésének hatósági jóváhagyására irányuló eljárásban. A törvényi felhatalmazás és a NAK közelmúltban módosított alapszabálya alapján tehát a termőföld-adásvételi szerződések ideiglenesen a köztisztületnek a föld fekvése szerint illetékes megyei elnöksége véleményezi. Azonban mielőtt a megyei elnökségek döntést hoznának, a kamara által kialakított eljárásrendet követve kikérik az adott település agrárgazdasági bizottságának (TAB) vezetőségétől az ajánlásukat. Erre azért van szükség, hogy a megyéken belül egységes elveket és szakmai jogértelmezést kövessenek a szerződések bírálatakor, ne alkalmazhassanak merőben eltérő gyakorlatot a szomszédos településeken, hangsúlyozta Mikó Zoltán, a NAK választottbíróóságának elnöke. Azokon a településeken, ahol még nem alakultak meg a TAB-ok, a járási agrárgazdasági bizottságok véleményeznek.

A megyei elnökség nyilvános ülésen alakítja ki állásfoglalását, a jelenlévő

tagok közül szavazásra jogosultak egyszerű szótöbbségével. Szavazategyenlőség esetén a megyei elnök szava dönt. Az üléseken csak azok az elnökségi tagok szavazhatnak, akik megfelelnek a pártatlanság feltételeinek, és a szavazóknak előzetesen titoktartási és összeférhetlenségi nyilatkozatot kell tenniük. A felelősségteljes döntéshozatal érdekében a NAK alapszabálya egyértelműen tartalmazza, hogy a személyes adatok kivételével a döntéshozatal teljes folyamata nyilvános, az is, hogy egy-egy ügyben ki hogyan szavazott, emelte ki Mikó Zoltán. A nyilvános ülések időpontját pedig a helyben szokásos módon kell közzétenni. A megyei elnökség állásfoglalását a települési önkormányzat jegyzője három napon belül öt napra kifüggeszti a települési önkormányzati hivatal hirdetőtábláján. Az állásfoglalás ellen ez idő alatt terjeszthet elő kifogást a települési önkormányzat képviselőtestületénél az eladó, a vevő és a határidő lejártá előtti elfogadó nyilatkozatot tevő elővársárlásra jogosult.

A NAK országos elnöksége azt is elfogadta, hogy a megyei elnökség visszahívhatja a TAB vezetőségét vagy annak egyes tagjait, ha azok nem megfelelően látják el feladataikat (például legalább két alkalommal nem vesznek részt a véleményalkotásban vagy egyébként sza-

bálytalanul járnak el). A kamarai eljárásért nem kell külön díjat fizetni.

A NAK annak ellenére felállítja a rendszert, hogy a tervezett törvénymódosítás után a nyár folyamán felállnak a helyi földbizottságok. Ahol ugyanis mégsem választanak meg őket vagy ahol működésképtelenek lesznek, ott mindenképpen szükség lesz a kamara közreműködésére.

Némi módosításra is sor került a földforgalmi jogszabályt illetően, amit az tett szükségessé, hogy a vidékfejlesztési tárcsa tudomására jutott: Brüsszelben felmerült, hogy a helyi földbizottságok megválasztása legitimációs gondokat okozhat. A kifogás szerint akkor merülhet fel probléma, ha a bizottsági tagokat a helyi földművesek – a földhasználati joggal rendelkező helybéli gazdák – képviselői saját maguk közül választják – közölte korábban Simon Attila István, a Vidékfejlesztési Minisztérium jogi, igazgatási és agrárszakképzési ügyekért felelős helyettes államtitkára. Azért volt szükség a jogszabály-módosításra, hogy ez az esetleges kifogás kiküszöbölhető legyen. Ennek egyik lehetséges módja, ha a helyi földbizottságokat a helyi képviselőtestület választja a helyi gazdák közül. Így a legitimáció egyértelműen garantálva lenne. Csakhogy a törvényt az Országgyűlésnek kell módosítania.

R. I.

→ és, hogyan döntenek a szereplők a törvény hatására. Akadnak olyanok, akik felhagynak az állattartással, illetve olyanok is, akik csökkentik majd az állományukat. Összességében borítékolható a csökkenés, vagyis az új földforgalmi törvény előreláthatóan a magyar mezőgazdaság termelési értékének csökkenését vonja maga után. Ez már csak azért is igaz, mert a kisüzemi és a háztáji állattartás lényegében teljesen eltűnt az országból. Annak oka, hogy már nincs hárommillió sertés Magyarországon, abban keresendő, hogy a kisüzemi gazdálkodók szinte mindenhol felhagytak az állattartással. Ennek okai közé tartozik az is, hogy a vágóhidak egységes állományt, azonos minőséget és nagyobb tételeket kívánnak átvenni. Az egy porta – egy koca típusú kezdeményezések pedig látnivalóan hamvukba holtak.

Máhr András szerint külön probléma a földforgalmi törvényben – és szintén nem kedvez az állattartásnak, valamint a foglalkoztatásnak –, hogy jogszabály a jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságokat igyekszik háttérbe szorítani, és a lehető legtöbb helyen a sor végére utalja őket. – Ez nem csupán igazságtalan, hanem eleve elveszi a hatékonyság esélyét is. Ráadásul, például, egy agrártársaság egyik tulajdonosa a saját tulajdonában lévő földterületet sem feltétlenül tudja bérbe adni a saját társaságának, hiszen a cég a sokadik helyen szerepelhet a földhasználatra jogosultak sorrendjében. Ha egy helyben lakó, aki a listán megelőzi, élni kíván az előbérleti jogával, akkor a tulajdonos nem adhatja bérbe a saját cégének a saját földjét. Ez elfogadhatatlan és abszurd, ráadásul a beruházásoknak sem kedvez. Ahogy az sem, hogy gazdasági társaságok nem vásárolhatnak termőföldet. Ez, egyebek között, a tehenészeti vagy öntözési beruházások ellen

Egyesek az állatállomány csökkenésétől tartanak

hat, hiszen az ilyenek megtérülési ideje bőven tíz év felett van.

Ha egy társaság nem látja biztosítottnak a földterület tartós használatát – akár tulajdon, akár bérlet révén valósulna meg –, nem dönt a beruházás mellett. A gazdasági társaságok földvásárlásának tilalma egyébként egyedülálló az Európai Unióban: a közösség huszonnyolc tagállamából huszonhétben magántársaságok is vehetnek földet.

A társaságok bérleti jogával kapcsolatban a főtitkárhelyettes más problémát is lát: a földforgalmi törvény szerint legalább három éve mezőgazdasági alaptevékenységet kell folytatniuk, és annak több mint ötven százalékkal kell részesednie a társaság teljes árbevételéből. Emellett legalább egy tisztségviselőjüknek a mezőgazdasági tevékenységet tagsági viszonyához kapcsolódóan kell gyakorolnia, és szakirányú mezőgazdasági végzettséggel vagy

igazoltan hároméves üzemi gyakorlattal kell rendelkeznie. Ha egy vállalkozás ezeknek a feltételeknek megfelel, akkor 1200, vetőmagtermelés vagy állattartás esetén pedig legfeljebb 1800 hektárt bérelhet. Gondot jelenthet ugyanakkor, hogy több nagy agrárintegrációs szervezet árbevételében a konkrét mezőgazdasági árbevétel nem feltétlenül éri el az ötven százalékot, hiszen forgalmuk nagy része egyéb tevékenységekből, például a kapcsolódó pénzügyi tevékenységből, gépkereskedelemből vagy egyéb inputanyagok kereskedelméből származik. Azonban ha meg akarják tartani a termőföldek bérletéhez kapcsolódó jogikat, akkor a jogszabályra adott válaszul leépíthetik integrációs tevékenységüket vagy annak egyes elemeit – véli Máhr András.

Elfogadhatatlannak tartja a főtitkárhelyettes azt is, hogy a mezőgazdasági társas vállalkozások alkalmazottjait a földforgalmi törvény nem tekinti

földművesnek. – Aki három éve egy hektáron gazdálkodó őstermelő, az földműves, aki viszont húsz éve traktoros egy gazdasági társaságban, az nem? – teszi fel a kérdést Máhr András, aki szerint ez a kitétel szociálpolitikai értelemben is abszurd. – Ha a földtörvény hatására, vagy bármi más miatt ez a dolgozó elveszíti az állását, nem kezdhet gazdálkodni, jöllehet ehhez ért. Mégsem minősül földművesnek. Tehát ugyanúgy, ahogy az állatállomány, a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma is csökkenni fog.

A főtitkárhelyettes szerint további azonnal jelentkező probléma, hogy a jogszabály által korlátozott kereslet miatt jelentős értékvesztést szenvedhetnek el a zömmel a kárpótlás során földhöz jutott földtulajdonosok. – A földforgalom már most is gyakorlatilag áll, az ebből fakadó értékcsökkenés potenciálisan másfél-kétmillió földtulajdonost érint.

B. L.